

**INSTITUTUL NAȚIONAL DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlul de manuscris
CZU 796.001.8**

GÖNCZI-RAICU Maria

**FORMAREA PRICEPERILOR DE COORDONARE COMPLEXĂ
A INTEGRĂRII COMPONENTELOR PROCESUALE ÎN CADRUL
ACTIVITĂȚII DIDACTICE LA VIITORII PROFESORI DE
EDUCAȚIE FIZICĂ**

**Specialitatea 13.00.04 – Teoria și metodică educației fizice,
antrenamentului sportiv și culturii
fizice de recuperare**

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe pedagogice**

**Chișinău
2004**

**Teza realizată la Institutul Național de Educație Fizică și Sport
al Republicii Moldova**

Catedra de Gimnastică

Conducător științific:

Aftimiciuc Olga

**- doctor în științe pedagogice,
conferențiar universitar,
INEFS RM, Chișinău**

Referenți oficiali:

Hânsa Constantin

**- doctor în științe pedagogice,
profesor universitar,
Universitatea „Dunărea de Jos”,
Galați, România**

Râșneac Boris

**- doctor în științe pedagogice,
profesor universitar,
INEFS RM, Chișinău**

Susținerea publică a tezei va avea loc în ziua de 29 decembrie 2004 ora 14.30 în cadrul ședinței Consiliului Științific Specializat D 40 – 13.00.04 – 13 de pe lângă Institutul Național de Educație Fizică și Sport al Republicii Moldova.

Adresa: Chișinău, str. A. Doga 24/1.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi examinate la Biblioteca Institutului Național de Educație Fizică și Sport al Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 29 noiembrie 2004.

**Secretat științific al Consiliului
Științific Specializat
dr., conf. univ.**

Andrei Rotaru

**Conducător științific
dr., conf. univ.**

Olga Aftimiciuc

**Autor
prof. univ.**

Maria Gönczi-Raicu

CARACTERIZAREA GENERALĂ A DISERTAȚIEI

Actualitatea. Baza pregătirii profesionale pedagogice a profesorului constituie formarea priceperilor didactice unde tehnica pedagogică prezintă în sine condiția principală de realizare a activității pedagogice însăși (L.Buszas, 1970; L.V.Galahova, 1987; O.V.Petunin, 1980; V.P. Bespaliko, 1989; I.A.Ziaziun și colab., 1989; V.M.Mîndîcanu, D.Ia.Patrașcu, 1989; I.Maciuc, 1998).

Problemei date îi sunt consacrate un șir întreg de cercetări (Z.N.Veatkina, 1976, 1979; N.A.Lupandina, 1978, V.M.Motorin, 1980; S.N.Danail, 1989; V.I.Baidak, 1991; O.Aftimiciuc, 1998 ș.a.), dar, aspectului în ce privește coordonarea activității didactice de tip integrativ nu se evidențiază în calitate de problemă independentă.

În cadrul problemei date calitatea psihomotrică – coordonarea trebuie să fie abordată cu toate forme ei posibile, care constituie structura coordonării complexe, necesare pentru realizarea și materializarea activității didactice a profesorului de educație fizică.

În primul rând, aceasta se referă la coordonarea motrică, fiindcă componenta motrică în activitatea didactică a profesorului de educație fizică este factorul primordial. Calitatea psihomotrică „coordonarea” se bazează pe simțul ritmului (B.M.Teplov, 1947), care este într-o corelație directă cu nivelul dezvoltării aptitudinilor auditive și care pot fi dezvoltate prin mijloacele muzicii (T.T.Roters, 1989). De aici reiese că, coordonarea audiomotrică o constituie partea componentă a coordonării integrative în activitatea didactică a profesorului.

Priceperile coordonării vizual-motrice se formează nemijlocit în procesul învățării acțiunilor motrice (A.S.Jukov, 1968; A.V.Zaporojeț și colab., 1976) și se perfecționează în cadrul activităților practice.

În procesul formării abilităților de coordonare verbal-motrică la studenți-viitorii pedagogi trebuie să li se atragă atenție deosebită pe parcursul anilor de studii, acesta fiind principale în formarea

priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice „Lecția de educație fizică” (S.N.Danail, 1989; V.I.Baidak, 1991; O.E.Aftimiciuc, 1996, 1998; L.Șoitu, 1997a, 1997b; A.Prodan, 1999; R.B.Iucu, 2000).

Necesitatea sporirii calității pregătirii profesorilor de educație fizică pentru activitatea didactică integrativă cu nivelul complex de coordonare generează următoarea **problema științifică**: care ar fi condițiile de formare priceperilor de coordonare complexe a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la studenții de la facultățile de educație fizică și sport.

În contextul pozițiilor menționate anterior au fost formulate obiectul și subiectul, ipoteza, scopul și sarcinile, metodologia și organizarea prezentei cercetării.

Scopul cercetării îl constituie perfecționarea procesului de pregătire didactică a profesorilor de educație fizică în cadrul disciplinei „Educația ritmico-muzicală” și anume formarea priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la studenți.

Obiectul cercetării îl reprezintă priceperile de coordonare complexe a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la profesori de educație fizică în sistemul pedagogic „Lecție”.

Subiectul cercetării îl reprezintă metodică formării priceperilor de coordonare complexe la viitorii profesori în cadrul cursului special “Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru activitatea didactică”.

Ipoteza cercetării. S-a presupus că formarea priceperilor de coordonare complexe a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la viitorii profesori de educație fizică va asigura optimizarea pregătirii acestora dacă:

- vor fi studiate și conștientizate aspectele socio-pedagogice și psihologice ale personalității profesorului;

- vor fi determinați factori de orientare conceptuală în formarea priceperilor integrative ale activității didactice și vor fi concretizate dominantele stereotip: situația didactică-stereotip, text didactic-stereotip, situația macro-didactică-stereotip;

- vor fi corelați factorii, care formează integritatea logică a activității didactice privind pregătirea viitorilor pedagogi: calitățile de personalitate, tehnica pedagogică, priceperile profesionale și criteriile de evaluare/apreciere ale activității didactice;

- se va determina conținutul de bază a activității didactice de tip integrativ în cadrul proiectului pedagogic-analitic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică”;

- se va elabora modelul de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice pentru pregătirea viitorilor pedagogi;

- va fi elaborată, experimentată și validată metodică de formare a cunoștințelor și priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la studenții facultății de educație fizică.

Pentru realizarea scopului și ipotezei formulate a fost necesară rezolvarea **obiectivelor**:

1. Studiarea teoriei și practicii activității didactice integrative de coordonare complexă la profesorii de educație fizică în sistemul didactic „Lecția de educație fizică”.

2. Determinarea componentelor de bază ale activității didactice integrative de coordonare complexă în cadrul proiectului pedagogic analitic „Partea pregătitoare a lecției–stereotip” (de gimnastică aerobică).

3. Aprecierea nivelului de pregătire teoretică și practică a profesorilor din școli și studenților de la facultățile de educație fizică și sport pentru realizarea activității didactice integrative de coordonare complexă în proiectul analitic „Partea pregătitoare a lecției–stereotip”.

4. Stabilirea structurii și conținuturilor educaționale ale programei de pregătire pe etape a viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea didactică integrativă în sistemul pedagogic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică” prin mijloacele gimnasticii aerobice.

5. Elaborarea teoretică și abordarea experimentală a metodicii de formare a cunoștințelor și priceperilor activității didactice integrative în cadrul programei elaborării metodice „Pregătirea didactică a studenților facultăților de educație fizică și sport” în sistemul lecțiilor la disciplina „Educația ritmico-muzicală”.

Baza metodologică a lucrării a constituit conceptul despre unitatea activităților interioare și exterioare, unde factorul psihomotor de coordonare devine baza fundamentală în orice gen de activități integrative (N.A. Bernștein, I.P. Galiperin, A.N. Leontiev, I.P. Pavlov, ș.a.).

Baza conceptuală particulară a lucrării au servit concepțiile despre: activitatea profesională pedagogică (N.V. Kuzimina, 1980; V.A. Iakunin, 2000; M. Stoica, 2000); formarea priceperilor pedagogice (L.F. Spirin, 1975; O.A. Abdullina, 1990); comunicarea ca gen al activității de instruire (P. Popescu-Neveanu, T. Crețu, 1985; V.A. Kan-Kalik, 1987; V.M. Mîndîkanu, D. Ia. Patrașcu, 1989), tehnica pedagogică și măiestria pedagogică (I.P. Azarov, 1985; L.I. Ruvinskii, 1987; S.B. Elkanov, 1989); structura și tehnologia didactică a lecției (L. Klingberg, 1984; E. Firea, 1988; 1996; V.P. Bepaliko, 1989); textul ca bază de obiectivizare a activității didactice comunicative (T.M. Dridze, 1984; M. Ștefan, 1988; L. Șoitu, 1997); omogenitatea compozițiilor muzicale și verbale (A.O. Doljanskii, 1973; O.P. Kriukova, 1987; O.E. Aftimiciuc, 1998); baza fiziologică a factorilor kinestezici, auditivi, verbali și vizuali (B.M. Teplov, 1947; I.P. Pavlov, 1949; I.M. Secenov, 1953; E.V. Nazaikinskii, 1972).

În cadrul prezentei cercetări a fost aplicată abordarea complexă pentru studierea multiplelor aspecte ce țin cont de priceperile de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la profesorii de educație fizică în sistemul pedagogic „Lecție” și organizării ritmo-structurale a acestei activități. Abordarea dată a fost asigurată prin următoarele **metode**: 1 – analiza teoretică și generalizarea datelor din literatura de specialitate; 2 – analiza procesului de instruire, documentației de studii, documentației studenților practicanți, experienței de lucru a profesorilor din învățământul școlar și universitar; 3 – sondaj pedagogic (anchetă, interviul, convorbire); 4 – observația pedagogică; 5 – nota de experți, rating, autoapreciere; 6 – cronometrarea; 7 – metodică aprecierii alarmării comunicative de personalitate; 8 – metodele de apreciere a capacității muzicale (auz muzical, simțul ritmului, tempoului și memoriei muzicale); 9 – metodele aprecierii memoriei de scurtă durată (auditive, vizuale), operative și semantice; 10 – metodele aprecierii coordonării motrice, verbal-motrice și verbale; 11 – experimentul pedagogic (de constatare, de formare); 12 – metode de prelucrare matematică și de interpretare grafică a datelor statistice.

Inovația științifică și valoarea teoretică a lucrării este prezentată prin originalitatea abordării procesului de formare a priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice la profesorii de educație fizică în sistemul pedagogic „Lecție”, bazată pe conceptele teoretice inovatoare: nivelul de coordonare auditiv-vizual-motric și auditiv-vizual-verbal-motric; componența structurală a situației macrodidactice „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică-stereotip”.

Au fost determinați parametrii cantitativi și calitativi de model care constituie priceperile de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice integrative,

necesare pentru realizarea proiectului analitic: „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică” în baza mijloacelor gimnasticii aerobice.

A fost elaborat conceptul privind determinarea nivelurilor priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice integrative la profesorii de educație fizică, la studenții-practicanți și la studenții din anul I de la facultățile de educație fizică și sport, în procesul desfășurării părții pregătitoare a lecției-stereotip.

A fost elaborată și argumentată metodică formării la studenți a fondului cognitiv și operațional, cu scopul integrării complexe a cunoștințelor și priceperilor pedagogice în „Partea pregătitoare a lecției-stereotip”, ceea ce reprezintă condiția principală privind formarea aspectului creativ al activității didactice „Lecția de educație fizică”.

Valoarea practico-aplicativă a cercetării constă în elaborarea recomandărilor practico-metodice privind formarea priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice integrative la profesorii de educație fizică, în cadrul programei cursului specializat „Educația ritmico-muzicală”. Sunt argumentate cunoștințele și priceperile didactice specifice, necesare pregătirii profesionale pedagogice a profesorului de educație fizică, tehnologia de înregistrare și evaluare a activității didactice integrative în procesul desfășurării lecției, ceea ce contribuie la obiectivizarea aprecierii nivelului de competență profesională.

Programa cursului specializat, conceptele teoretice și elaborările metodice, pot fi implementate atât în procesul instructiv-educativ din facultăților de educație fizică și sport, cât și din cadrul cursurilor de reciclare a specialiștilor din domeniu.

Tezele de bază propuse pentru susținerea disertației:

– abordarea teoretică a problemei formării priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în

cadrul activității didactice a profesorului de educație fizică în sistemul pedagogic „Lecție”, poate fi eficientă numai prin condiția explorării concepțiilor, care determină procesul didactic ca fenomen ce se realizează numai prin respectarea organizării ierarhiei nivelelor coordonării, determinând orientarea metodologică inițială în procesul de analiză, de proiectare și de modelare didactică;

– conținutul de bază al priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice integrative „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică-stereotip”, poate fi reprezentat prin sistemul operațional-coordonativ de reproducere a micro-, mezo-structurilor și macro-textului respectiv la nivelul coordonării auditiv-vizual-verbal-motrice și auditiv-vizual-verbale, în concordanță cu tempo-construcția programată;

– nivelul existent al pregătirii teoretice și practice a studenților-absolvenți de la facultățile de educație fizică cu provore la priceperile de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice în sistemul pedagogic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică-stereotip” se deosebește semnificativ după caracter și conținut în comparație atât cu proiect model, cât și cu practică stabilită a activității respectiv a profesorului, ceea ce indică dezavantajele tradiției educaționale din cadrul facultăților;

– conținutul educațional al programei de pregătire a viitorii profesori de educație fizică pentru activitatea didactică de coordonare complexă trebuie să se bazeze pe proiectările analitico-pedagogice care vizează: simțul ritmului → coordonarea auditiv-vizual-motrică + coordonarea verbal-motrică → coordonarea complexă → activitatea integrativă cu gruparea ulterioară a elementelor structurale: operație – unitatea micro-structurală textuală – mișcare; acțiune – micro-text – exercițiu; activitatea integrativă – macro-text – complexul integrativ al exercițiilor/partei pregătitoare a lecției cu proiecție în programa pregătirii pe etape;

– metodologia formării cunoștințelor și priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice în sistemul pedagogic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică” poate fi eficace numai prin condițiile aplicării conceptelor educaționale ale programei cursului specializat „Pregătirea didactică a studenților facultăților de educației fizică și sport”, ce se realizează în ansamblul lecțiilor teoretico și practico-metodice în baza sistemului tridimensional de sarcini, adaptate la conținutul disciplinei „Educația ritmo-muzicală”.

Cuvinte cheie: priceperile profesional-pedagogice, activitate didactică integrativă, sistemul pedagogic „Lecția-stereotip”, coordonarea complexă, dominantele stereotipe, situații micro-, mezo-, macro-didactice, micro-, mezo-, macrotext, nivelurile activității didactice, lacunele coordonării, proiectare analitică.

Ключевые слова: профессионально-педагогические умения, целостная дидактическая деятельность, педагогическая система „Урок-стереотип”, комплексная координация, доминанты стереотипы, микро-, мезо- и макро- дидактические ситуации, уровни дидактической деятельности, издержки координации, аналитическое проектирование.

Key words: professional-pedagogical skills, didactical integrative activity, pedagogical system „Lesson-stereotype”, coordination integrative, dominants stereotype, situations micro-, mezzo-, macro-didactical, micro, mezzo, macro text, didactical activity levels, costs of co-ordination, analytical projection.

Structura și volumul tezei. Teza cuprinde: introducere, 4 capitole, concluzii, recomandări practice, bibliografie și anexe. Lucrarea este prezentată în 223 pagini din care 170 text de bază. Lucrarea conține 5 figuri, 12 tabele și 7 anexe. Bibliografia cuprinde un număr de 345 titluri, din care 127 în limba română, 219 în limba rusă.

CONȚINUTUL DISERTAȚIEI
Rezultatele abordărilor teoretice
(conținutul de bază din cap. 1)

În multiplele cercetări, consacrate problemei activității profesional-pedagogice (N.V.Kuzmina, 1980; A.I.Șcerbakov, 1980; P.Popescu-Neveanu, T.Crețu, 1985; L.Iacob, 1998; E.Joița, 2000), activitatea didactică se examinează ca proces real sub prisma relațiilor subiect-obiect, ceea ce devine factorul de complexitate în abordarea activității date, în general, și a profesorului de educație fizică, în particular. După opinia unor autori (L.Klingberg, 1984; V.A.Kan-Kalik, 1987; S.N.Danail, 1989) acest deziderat apare în urma determinării rolului secundar al categoriei “Comunicare” numai la nivelul componentei structurale a activității profesional-pedagogice a profesorului, privind obiectivizarea-materializarea rezultatelor procesuale ale acestei activități.

Analiza teoretico-științifică a activității didactice determină abordarea acesteia în calitate de fenomen procesual complet, care este constituit din două componente de bază – tehnologiile de operaționalizare, practicate la un moment dat, și calitățile de personalitate ale individului (specialistului), necesare și adecvate asigurării procesului „operaționalizare-exteriorizare” (P.Ia.Galiperin, 1970; L.F.Spirin, 1975; L.Klingberg, 1984; P.Popescu-Neveanu, T.Crețu, 1985;), ca proces de predare, care include în sine totalitatea activităților didactice ale profesorului în sistemul „învățare-instruire”.

Sub acest aspect, activitatea didactică poate fi divizată în trei complexe de activități (V.Nauman, 1975, I.Cergit, 1983; C.Cucoș, 1994;1996): proiectarea didactică, organizarea procesului didactic, analiza didactică. Componentele activității didactice a profesorului, prezentate aici, determină măiestria pedagogică, care se condiționează prin cele trei laturi interconexate: teoria pedagogică, tehnologia pedagogică și tehnica pedagogică, ce reprezintă esența

priceperilor pedagogice (E.Noveanu, 1976; Iu.P.Azarov, 1986; V.P.Bespaliko, 1989; O.A.Abdullina, 1990; O.E.Aftimiciuc, 1998; L.Gliga, 2002).

Actul pedagogic reprezintă o situație determinată, care trebuie să fie argumentată rațional și productiv și să se manifeste în curentul vorbirii umane vie, mișcării umane vie prin influențele emotive nemijlocite asupra elevilor (I.L.Zeaziun și colab., 1989). Influența pedagogică posedă o caracteristică ritmică determinată (V.A.Kan-Kalik, 1987; E.Joița, 2000). Analiza activității didactice ne demonstrează că, rolul important în realizarea acesteia are nu numai selectarea corectă a procesului de predare-învățare, dar și a ritmului corespunzător, care se determină prin coordonarea complexă a tuturor componentelor tehnicii pedagogice (D.Stoica, M.Stoica, 1982).

Specificul activității didactice a profesorului de educație fizică se deosebește prin diapazonul larg al relațiilor de caracter subiect-obiect-subiect, unde în calitate de obiect se evidențiază activitatea motrică analitică (S.N.Danail, 1996). Sub acest aspect, latură procesuală a activității date se caracterizează prin coordonarea optimă a componentelor tehnicii pedagogice la toate nivelurile didactice. Ignorarea (lipsa) măcar a uneia din aceste componente duce la denaturalizarea conturului întreg al activității date.

Poziția prezentată explică complexitatea construirii activității didactice a profesorului de educație fizică, care constă în aceea că, deopotrivă cu priceperile coordonării complexe, după cum menționează O.E.Aftimiciuc (1998), este necesară posedarea unor calități de personalitate ca: memorie operativă și cea de scurtă durată, vizuală, auditivă, simțul tempo-ritmului, coordonarea motrică și verbală (comunicare), ceea ce formează baza activităților de coordonare complexă (integrative) a personalității pedagogului. În acest aspect, esența procesului de activitate-instruire se determină nu numai prin legitățile proprii, dar și prin legitățile procesului

activității de comunicare, unde în albia comună a lor parcurge procesul didactic (D.Șpaneli, 1971; H.Langher, I.The, 1977; V.A.Kan-Kalik, 1987; D.Ungureanu, 1994; L.Iacob, 1998).

Comunicarea didactică a profesorului de educație fizică este rezultatul simbiozei activităților verbale și kinestetice (motrico-verbale), care reprezintă o latură a coordonării integrative. Coordonarea însăși poartă în sine efortul de mare responsabilitate și complexitate. Aceasta se manifestă în priceperea profesorului de a coordona demonstrarea exercițiilor fizice cu vorbirea didactică (S.N.Danail, 1989; M. Vlasova, A.N. Pfafenrodt, 1989; N.Tomșa, 1996).

Priceperile didactice ale profesorului de educație fizică reprezintă sisteme coordonative de formație superioară, fiindcă aici sunt aplicate activități simultane ale organelor auditive, vizuale, articulației, etc., unde trebuie să fie respectat ritmul și tempoul programat al executării mișcărilor-acțiunilor, de asemenea – și volumul reglementat al actelor finalizate (O.Aftimiciuc, 1998). În cazul dat, coordonarea complexă (în sensul larg al noțiunii) devine baza dinamică de formare totală a procesului didactic și este exprimată prin concordanța armoniei laturilor arhitectonice textului sonor și kinestezic. Sub aspectul dat, specificul coordonării de activitate didactică integrativă se exprimă prin obligativitatea strictă a suprapunerii structurii coordonative a activității propriie motrice pe activitatea motrico-verbală. În această ordine de idei, activitatea didactică integrativă a sistemului pedagogic “Lecția” trebuie să fie subordonată, pe de o parte – ritmului integrativ al activității motrice generale, care reprezintă “Macro-compoziția” și pe de altă parte – coordonării complexe, adecvate situației pedagogice comunicative “Macro-textul”. Componentele structurale ale activității didactice integrative (actele și operațiunile: după A.N.Leontiev, 1983), adaptate la principiile didactice asigură prin contextul ritmico-comunicativ adecvat în baza factorului integrativ-productiv –

componenta coordonativ-structurală a comunicării didactice (S.N.Danail, O.E. Aftimiciuc, 2000).

Ca o unitate integrativă cognitivă didactică textul posedă propria macro-, mezo- și microstructură (V.V. Petrov, 1987). În comunicarea didactică a profesorului de educație fizică macrostructurii textului îi corespunde macro-textul didactic al lecției ca un sistem integrativ, ori dominantele ei structurale de bază. De exemplu, textul didactic al părții pregătitoare a lecției, care constituie situația pedagogică comunicativă de mezo-structură (S.N.Danail, 1989).

La rândul său, mezo-textul include o serie de micro-texte, care constă din 1 sau 2 propoziții (L.Ia.Zorina, 1984), iar acestea, reieșind din specificul disciplinei, conțin 1-4 cuvinte (S.Danail, 1989), constituind accentul semantic principal (N.P.Verbovaia, 1977; A.Petrova, 1981).

Textul instructiv reflectă o anumită situație didactică în modul unității finalizate a conținutului ideii (G.V.Kolșanskii, 1984). Textele instructive sunt modele, care exercită funcțiile comunicative în procesul cunoașterii (însușirii) conținutului disciplinei. Priceperile, care sunt legate de construirea textului, ce se obțin prin formele receptive și reproductivă ale activității, posedă capacitatea transferului în formele productive.

Caracteristica generalizată a componentelor de bază ale activității didactice integrative în interpretarea dată, de asemenea și elaborările respective din domeniul științelor pedagogice, psihologice, sociologice, lingvistice, pedagogiei teatrale etc. au devenit baza elaborării originale a problemei activității didactice integrative de coordonare complexă în contextul abordării funcționale a factorilor “Coordonarea complexă – activitatea didactică integrativă “Lecția”, ceea ce a servit determinării și

proiectării analitice ulterioare a nivelurilor ierarhice structurale coordonative ale acesteia.

Rezultatele cercetărilor și proiectărilor prealabile

(conținutul de bază din cap. 3)

În cadrul prezentei cercetări a fost efectuată abordarea specificului activității didactice a profesorului de educație fizică la nivelul simbiozei activităților verbale, kinestezice și motrice (O.V.Petunin, 1980; E.P.Kargopolov, 1981; S.N.Danail, 1989; L.Șoitu, 1997b; E.P.Iliin, 2000), care în procesul soluționării sarcinilor didactice se integrează într-o structură coordonativă adecvată activității integrative prin intermediul substructurilor motrice și textuale respective.

La etapa dată a cercetării, în baza unor concepțiilor teoretice (M.Ionescu, 1982; T.M.Dridze, 1984; L.Klingberg, 1984; S.N.Danail, 1989; O.E.Aftimiciuc, 1998), a fost realizată proiectarea sistemului didactic “Partea pregătitoare a lecției” ca activitatea didactică integrativă de coordonare complexă cu evidențierea dominantelor-stereotip, care constituie structura și conținutul cunoștințelor și priceperilor pentru formarea acesteia.

Făcând totalizarea aspectelor expuse anterior, luând în considerație rezultatele analizei și generalizării compartimentului teoretic al cercetării date în scopul proiectării analitice a cunoștințelor și priceperilor, necesare profesorului de educație fizică pentru realizarea activității didactice integrative cu nivelul complex de coordonare în cadrul sistemului pedagogic „Partea pregătitoare a lecției”, putem să evidențiem construcția generală care constituie 5 niveluri de bază – factori determinanți de pregătire orientată:

1. Nivelul lingvistic al activității didactice comunicative: lingvo-profesional, lingvo-didactic, lingvo-uzual, lingvo-estetic.

2. Nivelul lingvistic texto-construirii: nivelul construirii propoziției și nivelul texto-reproducerii (texto-constructiv și texto-reproductiv).

3. Nivelul kinestezic: nivelul activității motrice didactice și nivelul comunicării paralingvistice în aspectul kinestezic.

4. Nivelul coordonării complexe (vizual-auditiv-verbal-motric) de personalitate a profesorului de educație fizică în activitatea comunicativă didactică.

5. Nivelul tehnologic de organizare a procesului didactic în cadrul sistemului mezo-texto-structural situațional „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică”.

Astfel, factorii evidențiați, care stau la baza cunoștințelor și priceperilor necesare pentru realizarea activității didactice integrative cu nivelul complex de coordonare, după cum ne demonstrează rezultatele analizei anterioare și conținutul construcției „Factori determinanți de 5 nivele, confirmă faptul complexității priceperilor didactice respective, formarea ai căror poate fi asigurată numai prin contextul multidisciplinar integrativ și realizat în sistemul pedagogic orientativ al disciplinei „Educația ritmică muzicală”, care nu numai îmbină, integrează conceptele multidisciplinare orientative, dar și posedă potențialul propriu formativ.

Astfel, reieșind din regulile tehnologiei pedagogice, proiectul activității motrice integrative, ca și a activității textuale, trebuie să fie prezentat în calitate de compoziție anumită, unde actele și operațiunile se asigură prin contextul ritmic adecvat în conformitate cu principiile didactice. În cadrul concepției date se examinează problema asigurării fiecărei componente substructurale a activității didactice integrative “Macro-compoziție” prin componentele adecvate substructurale ale activității verbale “Macro-text”, care se realizează în baza factorului integrativ “componenta complexă

coordonativă”: coordonarea motrică – coordonarea vizual-motrică – coordonarea auditivă – coordonarea verbal-motrică → coordonarea auditiv-vizual-verbal-motrică → coordonarea auditiv-vizual-verbală (ca nivelul superior al coordonării complexe).

Factorii menționați anterior devin orientarea metodologică în abordarea nivelului activității didactice (nivelul de formare a priceperilor), indicii materializați ai căreia pot fi sintetizați pentru elaborarea componentelor sistemului formativ „Situația macrodidactică „Partea pregătitoare a lecției” sub aspectul priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice a profesorului de educație fizică.

În baza tezelor date și a elaborărilor respective, propuse de S.N.Danail (1989), noi am efectuat proiectarea analitică prealabilă a dominantelor procesului didactic părții pregătitoare a lecției de educație fizică cu conținutul gimnasticii ritmice aerobice, ceea ce ne-a permis să sintetizăm caracteristicile fundamentale, care formează aspectul „dominantă – tradiție – stereotip” (V.V.Kraevskii, I.Ia.Lerner, 1982): vezi tab.1.

În scopul determinării nivelului activității didactice integrative de coordonare complexă “Partea pregătitoare a lecției-stereotip”, stabilit în practica lecției de educație fizică școlară ca tradiție, am desfășurat observațiile pedagogice asupra lecțiilor realizate de profesorii și studenții practicanți. Observațiile (cronometrările) au fost efectuate asupra 30 de lecții-stereotip ale profesorilor (vechime de muncă pedagogică peste 10 ani) și 30 de lecții desfășurate de către studenții practicanți ai an.4 cu elevii din ciclul gimnazial, Timișoara, România. Lecțiile s-au desfășurat în corespundere cu proiectele didactice standarde, propuse de noi, astfel formând condiții egale pentru toți cei examinați.

Analiza indicilor caracteristici ai activității didactice integrative a profesorilor și studenților practicanți ne-a permis

Componenta structurală a activității didactice integrative a profesorului de educație fizică în sistemul pedagogic „Situația macrodidactică „Partea pregătitoare a lecției”

Tabelul 1

Componente procesuale	Cantitatea		Tipologia microtextelor			Nivelurile coordonării		Nivelurile activității didactice (metodele)			Tem-poul	Timp
	Microtexte	Unitățile structurale microtextelor	Organi-zaționale	Didactice	Indepen-dente	Auditiv -vizual - motric - verbal	Auditiv - vizual - verbal	Reproduc-tiv	Adaptiv	De modelare locală		
											unități	unități
Situațiile me-zodidactice												
1. <i>Mers (variante)</i>	32	64	12	12	8	8	24	8	16	8	60	64
2. <i>Alergare, sărituri (variante)</i>	32	64	12	12	8	8	24	8	16	8	60	64
3. <i>Exerciții pentru mușchii gâtului</i>	32	128	12	12	8	8	24	8	16	8	60	128
4. <i>Exerciții pentru mușchii umărului</i>	32	128	12	12	8	8	24	8	16	8	60	128
5. <i>Exerciții pentru brațe</i>	32	128	12	12	8	8	24	8	16	8	60	128
6. <i>Exerciții pentru trunchi</i>	32	128	12	12	8	8	24	8	16	8	60	128
7. <i>Exerciții pentru membre inferioare</i>	32	128	12	12	8	8	24	8	16	8	60	128
8. <i>Elemente de sărituri, de dans</i>	32	64	12	12	8	8	24	8	16	8	60	64
9. <i>Exerciții pentru funcția respiratorie</i>	16	64	6	4	6	4	12	4	8	4	60	64
ÎN TOTAL	272	896	102	100	70	68	204	68	136	68	60	896
ÎN TOTAL (%)			37,5	36,8	25,7	25,0	75,0	25	50	25	Moderat	14'55"

să determinăm nivelul reproducerii tehnologiei didactice și dependența lui de coordonare complexă și a factorului tempoului (vezi tab.2).

În rezultatul înregistrării lecțiilor, desfășurate de către studenții practicanți, ne permite să afirmăm nivelul scăzut de activitate didactică în comparație cu profesorii de educație fizică. Putem constata că aceasta se referă la indicii tuturor parametrilor.

În același timp, ca să stabilim nivelul cantitativ-calitativ al activităților demonstrate de către studenți-practicanți și profesorii de educație fizică este necesar să facem comparația indicilor din cadrul proiectului analitic cu cei ai examinațiilor. Prezentarea acestora sub formă generalizată ne permite să menționăm trei niveluri de activitate didactică din care nivelul superior este modelul, nivelul mediu – activitatea profesorului și nivelul scăzut – activitatea studenților.

Conținutul și rezultatele experimentului instructiv-formativ (conținutul de bază din cap. 4)

În cadrul experimentului instructiv-formativ a fost aplicată programa pregătirii pe etape a studenților sub aspectul formării priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice (vezi fig. 1).

Conținutul programei include patru teme generale care constituie baza teoretico-practică a pregătirii profesionale pedagogice a studenților pentru activitatea didactică integrativă în sistemul pedagogic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică”.

Sistemul de lecții vizează prezentarea orientată a materiei didactice în toate tipurile de lecții în volum de 56 ore, unde lucrul independent instructiv constituie 18 ore.

În total, se prevăd două niveluri de realizare a sarcinilor: *motrice* – priceperile coordonării auditiv-vizual-motrice; *verbale* –

Tabelul 2

**Datele comparative ale indicilor activităților didactice
cu nivelul complex de coordonare a eșantioanelor examinate în procesul desfășurării
“Părții pregătitoare a lecției-stereotip” prin mijloacele gimnasticii aerobice**

Parametrii		Calitatea		Tipologia microtextelor			Nivelele coordonării		Nivelele metodelor didactice			Lacunele coordonării			Timp total
		Micro-texte	Unit. struct. microtext	Organizaționale	Didactice	Independente	Auditiv vizual-motric-verbal	Auditiv vizual-verbal	Reproductiv	Adaptiv	De modelare locală	Auditiv-vizual motrică		Pauze nemotivate	
Contingentul	Valorile	Unitați	Unitați	Unități	Unități	Unități	Unități	Unități	Unități	Unități	Unități	Unități	Sec	Sec	Sec
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Studentii grupei experiment	X ₁	269	880	100	100	69	68	201	68	136	65	-	-	10	890
	±m	10	4,2	0,42	0,42	0,23	0,25	0,80	0,25	0,53	0,25	-	-	0,1	3,9
	δ	5,05	21,7	2,17	2,17	1,17	1,3	4,1	1,3	2,7	1,3	-	-	0,5	20,0
	Cv %	1,9	2,5	2,17	2,17	1,7	1,9	2,0	1,9	2,0	2,0	-	-	5,0	2,2
Profesorii de educație fizică	X ₂	221	735	72	86	65	52	169	76	112	33	8	32	60	834
	±m	1,2	4,75	0,35	0,40	0,30	0,40	0,79	0,40	0,59	0,20	0,10	0,20	0,25	1,29
	δ	6,06	24,24	1,77	2,02	1,52	2,02	4,04	2,02	3,03	1,01	0,50	0,10	1,26	6,56
	Cv %	2,74	3,30	2,46	2,40	2,34	3,88	2,39	2,66	2,70	3,06	6,25	3,16	2,10	0,79
Între X ₁ : X ₂	t	30,8	22,8	25,5	28,1	10,5	34,0	283	17,0	30,0	103,2	-	-	192	13,6
	p <	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	-	-	0,001	0,001
Studentii practicanți	X ₃	187	585	72	75	40	128	59	84	76	25	24	96	48	736
	±m	1,0	4,1	0,5	0,8	0,2	0,7	0,3	0,4	0,4	0,2	0,1	0,4	0,2	4,3
	δ	5,3	21,2	2,8	2,8	1,3	3,8	1,5	2,2	2,0	1,0	0,7	2,0	1,3	22,2
	Cv %	2,8	3,6	3,9	3,7	3,2	3,0	2,8	2,6	2,6	4,0	3,0	2,1	2,7	3,0
Între X ₂ :X ₃	t	21,8	24,0	0	10	69,4	95,0	129,4	14,3	50,0	28,6	114	142	37,5	21,8
	p <	0,001	0,001	>0,5	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
Studentii grupei martor	X ₄	138	396	57	52	29	106	32	93	42	3	48	192	129	717
	±m	1,9	6,5	0,8	0,7	0,4	1,4	0,4	1,2	0,5	0,04	0,6	2,5	1,7	6,7
	δ	9,6	33,3	4,0	3,5	2,0	1,3	2,3	6,3	2,8	0,2	3,3	12,9	8,8	34,1
	Cv %	6,9	8,4	1,0	6,7	6,9	6,9	7,2	6,8	6,1	6,6	6,9	6,7	6,8	4,8
Între X ₃ :X ₄	t	22,9	24,5	15,8	21,7	24,4	14,1	54,0	7,1	53,1	110,0	40,0	38,4	47,6	2,4
	p <	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,05

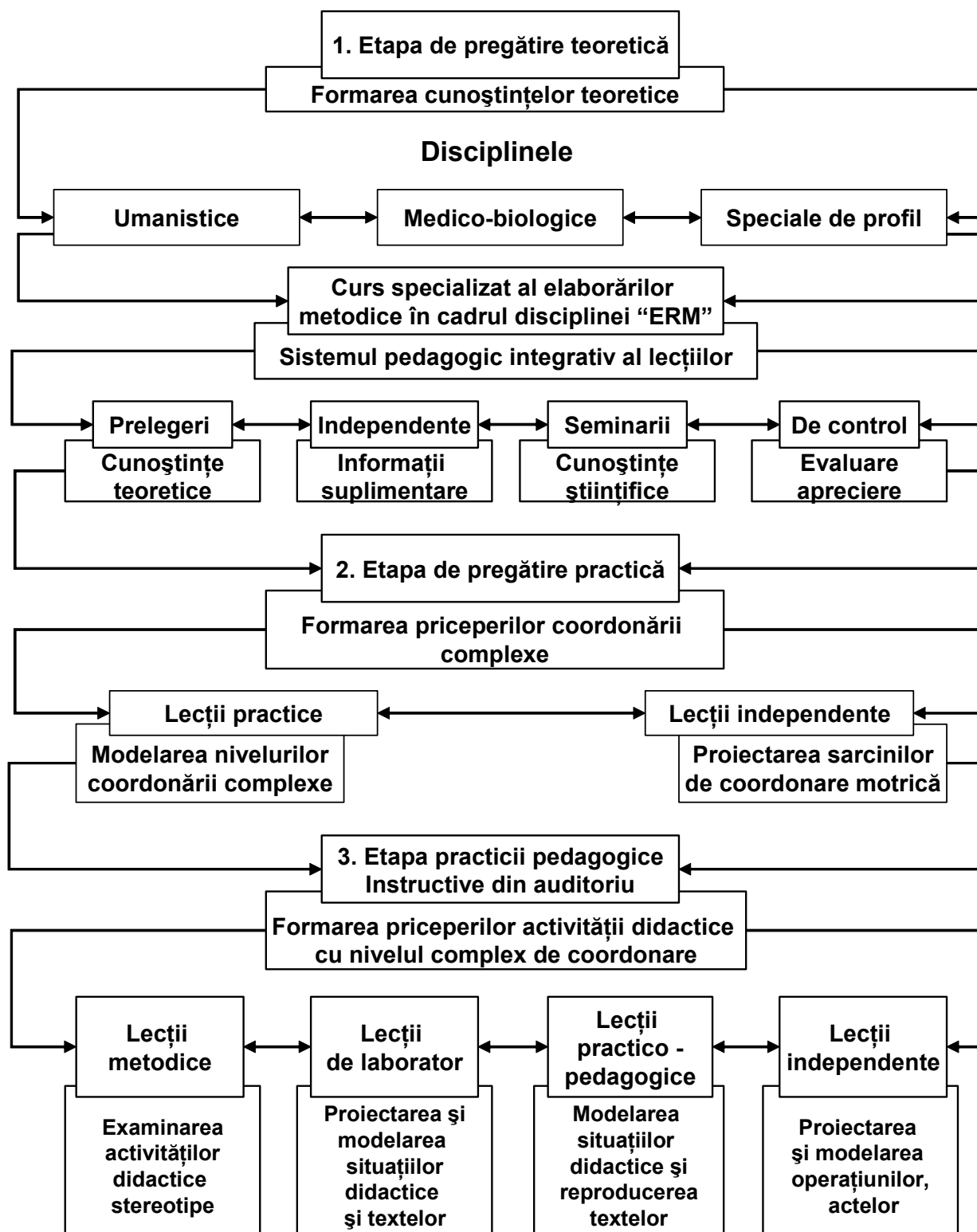

Fig. 1. Structura generală a programei de pregătire pe în cadrul cursului special „Pregătirea studenților FEFS pentru activitatea didactică” (elaborată de noi: M.Gönczi-Raicu, O.Aftimiciuc,1999)

priceperile coordonării verbal-motrice, care include tipul anterior al coordonării precum și trei nivele de reproducere a sarcinilor menționate anterior în cadrul activității practico-instructive a studenților: *reproductiv*, *adaptiv* (de modelare locală), *de modelare locală și sistemică*.

În baza proiectărilor analitice a categoriilor: „Activitate” – „Text” – „Activitate motrică” – “Sarcina pedagogică” cu gruparea ulterioară a elementelor structurale ale activității didactice integrative (situația macro-didactică) – macro-text – complex de exerciții; actul (situația mezo-didactică) – mezotext – exercițiu; operațiunea (situația micro-didactică) – micro-text – algoritmul sarcinii motrice, a fost determinată metodologia programei de pregătire pe etape care funcționează la nivelul: coordonarea motrică → coordonarea motrico-vizuală → coordonarea auditiv-vizual-motrică + coordonarea motrico-verbală → coordonarea complexă, orientată spre formarea priceperilor de coordonare complexă în cadrul activității didactice integrative.

Realizarea conținutului programei s-a efectuat în cadrul cursului special „Pregătirea studenților F.E.F.S. pentru activitatea didactică”, care, în scopul verificării eficacității metodicii elaborate, a fost implementat în programa disciplinei „Educația ritmico-muzicală” din planul de studii al Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității de Vest din Timișoara, România în perioada anului universitar 1999-2000. Experimentul pedagogic a fost desfășurat cu studenții anului I de studii, 52 de studenți câte 26 de subiecți în grupa martor și cea experiment.

La etapa inițială a experimentului instructiv-formativ în condiții de laborator eșantionul grupelor a fost determinat ca omogen prin criteriile de apreciere a nivelului calităților psihomotrice (aptitudinile muzicale, memorie, coordonare) și priceperilor pedagogice.

La finele etapei experimentului instructiv-formativ a fost efectuată evaluarea nivelului de formare a cunoștințelor și priceperilor activității didactice integrative „Partea pregătitoare a lecției – stereotip” la studenții grupei experiment și martor. Modelarea părții pregătitoare a lecției după parametrii propuși ai dominantelor, care au fost prezentate în proiectul analitic, s-a efectuat de către studenți în condițiile de laborator cu acompaniamentul muzical cu tempoul propus 60 bătăi într-un minut. Pentru aprecierea duratei reproducerii a fiecărei situații mezo-didactice a fost utilizat cronometrul. Aprecierea nivelului activității didactice s-a efectuat în conformitate cu parametrii din protocolul înregistrării menționat anterior.

Analiza rezultatelor aprecierii priceperilor pedagogice ale activității didactice integrative ne permite să menționăm diferența esențială între grupa experimentală și grupa martor la toți parametrii. Construirea micro-textelor și unităților micro-structurale adecvate a fost demonstrată deosebit de convingător. În medie, toți indicii la grupa martor, după parametrii dați, sunt mai mici de două ori decât la grupa experiment (vezi tab. 2).

Analiza rezultatelor cronometrării procesului de realizare a componente structurale a activității didactice integrative în sistemul pedagogic “Partea pregătitoare a lecției-stereotip” la profesorii de educație fizică, studenții practicanți ai anului 4 și la studenții anului 1 ai grupelor experiment și martor ne demonstrează o anumită diferență la toți parametrii examinați.

Astfel, rezultatele comparării indicilor generalizați ai nivelului activităților didactice integrative a studenților grupei experiment și martor, la profesorii de educație fizică și la studenții practicanți ne permite să menționăm faptul că fiecare eșantion examinat posedă nivelul propriu al activității respective (vezi figura 2).

1. *Nivelul reproductiv* – studenții grupei martor: priceperea de a demonstra cum se execută un complex al exercițiilor și combinațiilor, priceperea de a expune ceea ce posedă însuși prin repetarea modelului propus.

2. *Nivelul productiv* – studenții practicanți: priceperea de a adapta informația către specificul obiectului.

3. *Nivelul de modelare locală și sistemică* – studenții grupei experiment și profesorii: priceperea posedării strategiei de predare, a cunoștințelor și priceperilor activității integrative ca rezultat al coordonării complexe a subsistemelor care îi constituie.

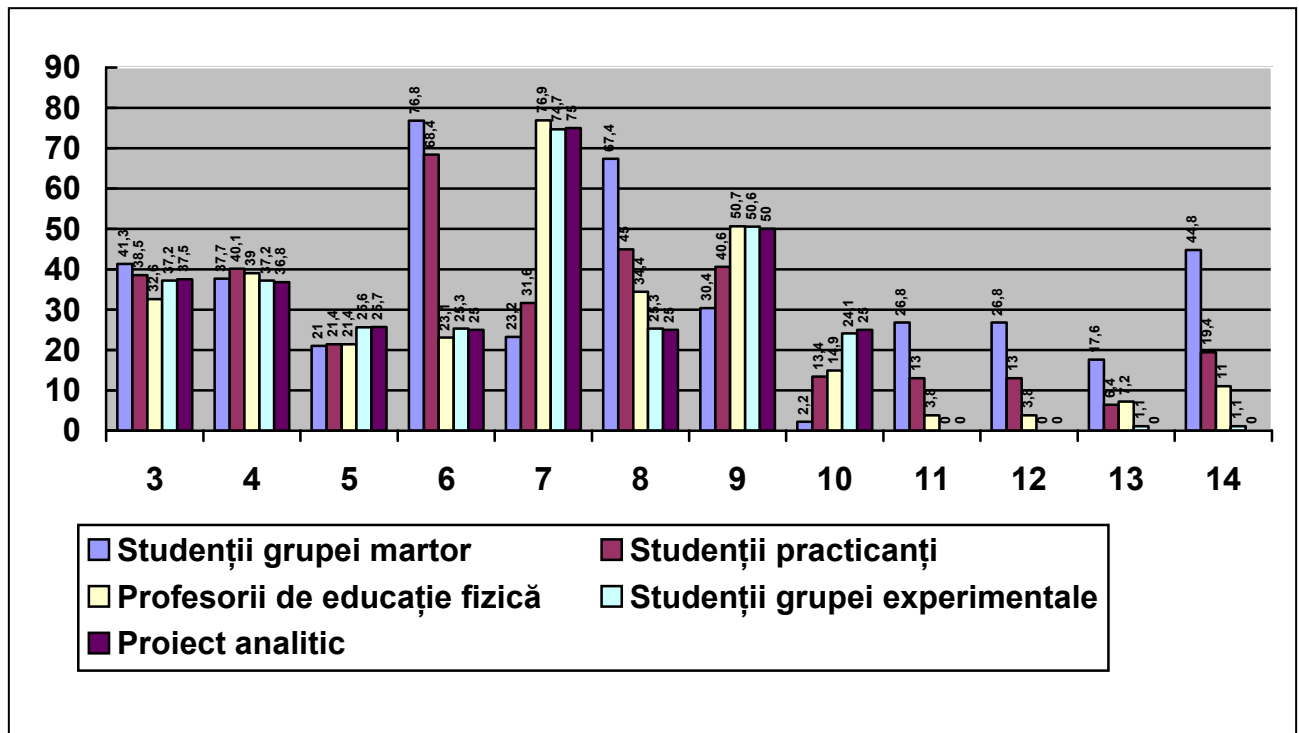

Fig.2 (cătrefab. 3). Indicii comparativi ai activității didactice integrative obținute în rezultatul modelării proiectului analitic “Partea pregătitoare a lecției-stereotip” de către grupele examinate: coraportul procentual față de cantitatea micro-textelor (3-10) și față de timpul general (11-14).

CONCLUZII

1. Rezultatele abordării problemei activității didactice integrative a profesorului de educație fizică ne demonstrează că, în teoria pedagogică cea mai rațională este examinarea acesteia în cadrul concepțiilor care determină procesul didactic ce se realizează numai prin condiția organizării ierarhiei nivelelor coordonării complexe, devenind astfel factorii inițiali de analiză, de proiectare și de modelare a activității date.

2. Abordarea analitică a activității didactice integrative a profesorului de educație fizică în sistemul pedagogic „Partea pregătitoare a lecției-stereotip”, sub aspectul activităților exterioare și interioare, ne-a permis să stabilim conținutul dominantelor-stereotipe: „situația didactică-stereotip”, „textul didactic-stereotip”, „nivelul metodei (activității de predare) didactice stereotip”, care formează componenta structurală a acesteia (aspect static, interior), ce poate fi operaționalizată (exteriorizată) la nivelul coordonării auditiv-vizual-verbal-motrice și auditiv-vizual-verbale (aspect dinamic).

3. Proiectarea aspectului procesual al priceperii didactice de coordonare complexă „Partea pregătitoare a lecției-stereotip” cu aplicarea mijloacelor și metodologiei gimnasticii aerobice (9 situații mezo-didactice – dominante) ne-a permis să stabilim că aceasta se asigură prin 272 de micro-texte (ce conțin 896 unități micro-structurale), din care 102 organizaționale, 100 didactice, 70 independente, ce se reproduc prin nivele de coordonare auditiv-vizual-verbal-motrice (68 unități) și auditiv-vizual-verbale (204 unități), la nivelul priceperilor didactice reproductive (68 unități), adaptive (136 unități) și de modelare locală (68 unități), având timpul stereotipic „moderat” se încadrează în 14'55" pentru operaționalizarea tehnologică.

4. Rezultatele aprecierii nivelului existent al pregătirii didactice a profesorilor și studenților-practicanți cu privire la modelarea proiectului analitic „Partea pregătitoare a lecției de educație fizică-stereotip” ne demonstrează:

– nivelul optim al activității didactice integrative a profesorilor de educație fizică, care se obține pe parcursul a mai multor ani de experiență practică, în majoritatea parametrilor coincide cu acele din proiect-model în afară de „nivelele metodelor didactice” – „reproductiv” (25,0%–34,4% corespunzător); „de modelarea locală” (25,0%–14,9%), având în același timp pierderile coordonării 11% din timpul total (834 sec.);

– nivelul „optim” al studenților se deosebește semnificativ la toți parametrii, iar la nivelul coordonării complexe indiciile (31,6%) este mai mic de peste două ori în comparație cu acel din model (75,0%), având în același timp pierderile coordonării 19,4% din timpul total (736sec.).

5. Rezultatele analizei și generalizării teoretice, observațiilor pedagogice, investigațiilor sociologice și proiectărilor didactico-analitice ne-au permis să stabilim că baza pregătirii a profesorului de educație fizică pentru realizarea priceperii didactice integrative de coordonare complexă trebuie să le constituie cunoștințele teoretice și priceperile pedagogice care se determină prin sistemul operațional-coordonativ de reproducere micro- și mezo-structurilor ale macro-textului respectiv la nivel coordonării auditiv-vizual-verbal-motrică și auditiv-vizual-verbală în concordanță cu tempo-construcția.

6. Proiectarea analitică, realizată în cadrul prezentei cercetări, ne-a permis să determinăm conținutul educațional al programei de pregătire a studenților, începând de la anul I de studii, care vizează următoarele aspecte formativ-operaționale: simțul ritmului → coordonarea motrică → coordonarea auditiv-vizual-motrică → coordonarea auditiv-vizual-motrică + coordonarea

verbal-motrică → coordonarea complexă → activitatea integrativă cu gruparea ulterioară a elementelor structurale: actul – unitatea micro-structurală – mișcare; operațiunea – micro-text – exercițiu; activitatea integrativă – macro-text – complexul integrativ al exercițiilor/parte pregătitoare a lecției prin aplicarea programei respective de pregătire pe etape.

7. Investigațiile experimentale, realizate în cadrul prezentei cercetări, ne demonstrează că metodologia formării cunoștințelor și priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice poate fi eficace numai prin condiția aplicării conceptelor educaționale ale programei cursului special „Pregătirea studenților F.E.F.S. pentru activitatea didactică” în baza sistemului tridimensional de acționare în cadrul lecțiilor de trei tipuri, care asigură simbioza: cunoștințele teoretice – priceperile practice → priceperea pedagogică integrativă la nivelul activității conștientizate.

8. Analiza comparativă a rezultatelor experimentului pedagogic, desfășurat în condiții de laborator a demonstrat eficacitatea metodologiei elaborate prin faptul că, la studenții grupei experiment nivelului de reproducere a componentei structurale a proiectului analitic „Partea pregătitoare a lecției-stereotip”, după consumul argumentat al timpului, este superior (98,9%) față de grupa martor (55,2%), studenții anului IV (80,6%) și profesori (89%), iar după indicii nivelului superior al activității didactice (progresive) se deosebesc în principial: 24,1% și 2,2%, 13,4%, 14,9% corespunzător.

RECOMANDĂRI PRACTICO-METODICE

Analiza și generalizarea rezultatelor obținute în cadrul abordării teoretice și empirice ale prezenței cercetării ne demonstrează că problema formării priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității

didactice la viitorii profesori de educație fizică poate fi rezolvată numai prin respectarea a următoarelor cerințe:

1. Formarea la studenți a priceperilor didactice integrative pentru realizarea obiectivelor generale în sistemul pedagogic „Lecție” trebuie să devină factorul de bază a tuturor formelor de lecții ale disciplinelor din cadrul facultăților de educație fizică și sport, astfel formând integrarea interdisciplinară teoretico-științifică și practico-metodică.

2. Activitățile de proiectare-modelare a situațiilor didactice trebuie să devină factorul obligatoriu în procesul formării la viitorii profesori de educație fizică a priceperilor profesionale pedagogice, ceea ce creează premisele necesare pentru posedarea activităților didactice integrative, devenind astfel baza orientativă a măiestriei pedagogice.

3. Cursul special „Pregătirea studenților F.E.F.S. pentru activitatea didactică” poate fi aplicat în procesul instructiv-educativ ca o disciplină independentă la etapa inițială de studii a viitorilor profesori de educație fizică.

4. Sistemul și specificul de proiectare-modelare a activității didactice poate fi adaptat la toate disciplinele de profil specializat de la facultățile de educație fizică și sport prin evidențierea elementelor de bază care constituie substructurile didactice situative ale diferitelor nivele ierarhice.

5. Utilizarea metodicii înregistrării activităților didactice integrative, elaborată de noi, trebuie să devină condiție obligatorie în cadrul procesului formării la studenți a priceperilor profesionale pedagogice respective fiind baza orientativă de evaluare și autoevaluare.

6. În cadrul selecției candidaților pentru specializarea „profesori de educație fizică” trebuie să fie prevăzute testările speciale prin care se apreciază capacitatea acestora de însușire a

activităților psihomotrice de coordonare complexă ca factor de bază al orientării profesionale.

Rezultatele investigațiilor științifice sunt reflectate în următoarele publicații

1. Gönczi-Raicu M. Gimnastica: Manual. – Timișoara: Univ. Timișoara, 1995. – 96 p.

2. Gönczi-Raicu M. Contribuții la pregătirea timpurie prin gimnastică de bază, acrobatică și ritmică sportivă // *Analele Universității de Vest din Timișoara: Ses. de comun. științ.* – Timișoara: Univ. Timișoara, 1997. – P. 24-26.

3. Gönczi-Raicu M. Importanța comunicării în educație fizică și sport // *Analele Universității de Vest din Timișoara: Ses. de comun. științ.* – Timișoara: Univ. Timișoara 1999. – P. 3-4.

4. Gönczi-Raicu M. Проблемы теоретической подготовки учителя физической культуры к дидактической деятельности // *Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Mater. conf. științ. jubiliare internaț. Ed. V.* – Chișinău: INEFS, 2001. – P. 79-81.

5. Gönczi-Raicu M. Probleme generale pedagogice ale activității didactice a profesorului de educație fizică // *Analele Univ. Bogdan Vodă din Cluj.* – Cluj, 2002. – P. 35-36.

6. Gönczi-Raicu M. Potențialul formativ al programei cursului specializat „Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru activitatea didactică” // *Studii și cercetări în domeniul educației fizice, sportului și kinetoterapie: Lucrări publicate în urma Sesiunii Internaționale.* – Iași: Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, 2004. – P.11-17.

7. Gönczi-Raicu M., Faur M. Gimnastică ritmică sportivă: Manual. – Timișoara: Univ. Timișoara, 1994. – 166 p.

8. Gönczi-Raicu M., Aftimiciuc O. Aprecierea nivelului activității didactice integrative de coordonare complexă „Partea pregătitoare a lecției-stereotip” la profesori și studenți-practicanți // *Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Mater. conf. Științ. Internaț. Ed. VI.* – Chișinău: INEFS. – 2003. – Vol. I. – P.48-53.

9. Gönczi-Raicu M., Aftimiciuc O. Conținutul cunoștințelor necesare studenților pentru realizarea activității didactice integrative //

Actualității și perspective în educația fizică și sportivă de performanță: Conf. Internaț. de comun. și refer. științ. – Galați: Univ. „Dunărea de Jos” Galați, 2003. – P. 65-68.

10. Gönczi-Raicu M., Aftimiciuc O. Analiza experienței și procesului de pregătire a profesorului de educație fizică pentru activitatea didactică integrativă // *Studii și cercetări în domeniul educației fizice, sportului și kinetoterapie: Lucrări publicate în urma Sesiunii Internaționale. – Iași: Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, 2004. – P.18-25.*

11. Gönczi-Raicu M., Aftimiciuc O., Danail S. Probleme teoretico-metodice generale ale pregătirii didactice pentru viitorii profesori de educație fizică // *Analele Univ. Bogdan Vodă din Cluj. – Cluj, 2002. – P. 37-39.*

12. Gönczi-Raicu M., Danail S., Aftimiciuc O. Argumentarea conținutului mijloacelor educației ritmico-muzicale orientate spre formarea activității didactice cu structura ritmică de coordonare complexă // *Impactul civilizației moderne asupra educației fizice și sportului – implicații și direcții: A XII-a Ses. anuală de comun. științ. – București: Univ. Ecologică, 2002. – P. 257-261.*

13. Gönczi-Raicu M., Danail S., Aftimiciuc O. Metodele determinării coordonării motrice, motrice verbale și verbale // *Impactul civilizației moderne asupra educației fizice și sportului – implicații și direcții: A XII-a Ses. anuală de comun. științ. – București: Univ. Ecologică, 2002. – P. 256.*

14. Gönczi-Raicu M., Nicolin M. Gimnastica: Manual. – *Timișoara: Mirton, 2002. – 190 p.*

15. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Considerații generale privind structura programei cursului specializat “Pregătirea didactică a studenților FEFS în cadrul disciplinei “Educația ritmico-muzicală” // *Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conf. științ. Internaț. – Chișinău: INEFS. – 1999. – P. 42-44.*

16. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Probleme actuale privind formarea capacităților integrative de coordonare în cadrul disciplinei “Educația ritmico-muzicală” // *Analele Universității de Vest din Timișoara: Ses. de comun. științ. – Timișoara: Univ. Timișoara 1999. – P.8-10.*

17. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Structura programei cursului specializat “Pregătirea didactică a studenților FEFS în cadrul disciplinei “Educația ritmico-muzicală” // *Analele Universității de Vest din Timișoara: Ses. de comun. științ.* – Timișoara: Univ. Timișoara 1999. – P.5-7.

18. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Социально-педагогические проблемы личности учителя физической культуры в контексте целостной деятельности // *Cultura fizică: Probleme științifice în domeniul învățământului și sportului: Mater. conf. științ. Internaț. ale d-lor.* – Chișinău: INEFS, 2000. – P.78-81.

19. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Теоретические проблемы педагогической технологии и дидактической подготовки учителя // *Buletinul Institutului Politehnic din Iași. Tomul XLVI (L), Fasc. 1-4.* – Iași: Univ. Tehnică “Gh. Asachi”, 2000. – P.17-20.

20. Aftimiciuc O., Gönczi-Raicu M. Probleme teoretice ale tehnologiei pedagogice în pregătirea didactică a profesorului // *Priorități ale educației fizice și sportului la început de mileniu: Conf.internați. de comun. și ref.* – Timișoara: Univ. Timișoara, 2001. – P. 14-16.

Aprobarea și implementarea rezultatelor investigațiilor

Rezultatele cercetării au fost comunicate în cadrul Conferințelor Științifice Internaționale: Chișinău (1998, 1999, 2001, 2002), Timișoara (1999, 2001, 2002), Iași (2000), București (2002), Cluj Napoca (2002), Iași (2003, 2004), Galați (2001, 2002, 2004); conferințelor științifice universitare: Universitatea de Vest din Timișoara (1997, 1998, 1999, 2000, 2001), Universitatea Ecologică București (2001, 2002).

Materialele cercetării au fost aprobate și implementate în procesul de studii al Facultății de Educație Fizică și Sport a Universității de Vest din Timișoara, a Universității Ecologice din București, la Catedra de Gimnastică a Institutului Național de Educație Fizică și Sport din Chișinău, ceea ce este reflectat în actele respective despre implementare.

РЕЗЮМЕ

В рамках представленного исследования осуществлена разработка проблемы формирования умений целостной дидактической деятельности, ориентированной на совершенствование профессионально-педагогической деятельности учителя физического воспитания.

На основе теоретического изучения проблемы и эмпирических исследований был определен структурный состав целостной дидактической деятельности учителя физического воспитания в педагогической системе “Макро-дидактическая ситуация “Подготовительная часть урока”, а также структура и содержание программы по формированию педагогических умений целостной дидактической деятельности у студентов факультетов физического воспитания и спорта.

Использование разработанной методики по реализации программы поэтапной подготовки в рамках учебно-воспитательного процесса дисциплины “Музыкально-ритмическое воспитание” позволило повысить уровень теоретической и практической подготовки студентов в разряде педагогических умений.

Результаты учебно-формирующего педагогического эксперимента позволяют судить об эффективности разработанной методики, реализованной в объеме 56 часов в 1-м и 2-м учебных семестрах (1-й год обучения).

Показатели уровня подготовленности студентов экспериментальной группы в аспекте моделирования целостной дидактической деятельности существенно отличаются от показателей контрольной группы и студентов-практикантов (4-й год обучения).

Материалы данного исследования могут быть использованы в учебно-воспитательном процессе факультетов физического воспитания и спорта и факультетов, курсов повышения квалификации специалистов по физическому воспитанию.

Ключевые слова: профессионально-педагогические умения, целостная дидактическая деятельность, педагогическая система „Урок-стереотип”, комплексная координация, доминанты стереотипы, микро-, мезо- и макро- дидактические ситуации, уровни дидактической деятельности, издержки координации, аналитическое проектирование.

SUMMARY

In this investigation the problem of the formation of the integrated didactic skills activity is elaborated which is orientated towards the perfecting of the instructive educations process of the physical teacher's education training.

Relying on the theoretical study of the given matter empirical researches, there have been established the structural composition of the integrated didactic activity of the physical teachers education in the didactical situation "Macro-didactic situation "Preparatory part of the lesson's well as the structure and the content of the program of the formation pedagogical skills of the integrated didactic activity for the students of the physical training and sport faculty.

The utilization of the elaborated methodic in the instructive-educational process of the discipline "Rhythmical and musical education" has allowed the improvement of the students' theoretical and practical preparation in their pedagogical skills.

The results obtained in the pedagogic experiment allow to judge the efficiency of the methodic elaborated by us and achieved during the 56 hours in the 1st and the 2nd terms (the 1st years of education).

The indexes of the efficiency of the students' level of training for the integrated didactic activity in the experimental group significantly differ from the indexes of the efficiency in the student's control group and the practical student's group.

The given reach materials can be used in the instructive-educational process of the physical training and sport faculties, at the teacher's professional-retraining courses and different pedagogical institutes.

Key words: professional-pedagogical skills, didactical integrative activity, pedagogical system „Lesson-stereotype”, co-ordination integrative, dominants stereotype, situations micro-, mezzo-, macro-didactical, micro, mezzo, macro text, didactical activity levels, costs of co-ordination, analytical projection.

REZUMAT

În cadrul prezentei cercetări a fost efectuată abordarea problemei formării priceperilor de coordonare complexă a integrării componentelor procesuale în cadrul activității didactice, orientată spre perfecționarea pregătirii profesionale pedagogice a profesorilor de educației fizică.

În baza examinării teoretice a problemei și cercetărilor empirice a fost determinată componența structurală a activității didactice a profesorilor de educație fizică în sistemul pedagogic, “Situția macro-didactică - Partea pregătitoare a lecției”, precum structura și conținutul programei, privind formarea priceperilor pedagogice ale activității didactice integrative la studenții facultăților de educație fizică și sport.

Aplicarea metodicii elaborate de realizarea programei de pregătire pe etape în cadrul procesului instructiv-educativ al disciplinei “Educația ritmico-muzicală” a contribuit la sporirea nivelului formării priceperilor pedagogice respective.

Rezultatele experimentului pedagogic instructiv-formativ ne-a permis să constatăm eficacitatea metodicii elaborate, care a fost realizată în volum de 40 de ore în cadrul celor două semestre (pentru primul an de studii).

Indicii nivelului de pregătire a studenților grupei experimentale, în contextul modelării activității didactice integrative, se deosebesc esențial de indicii respectivi ai grupei martor și studenților practicanți (an IV de studii).

Materialele cercetării date pot fi utilizate în procesul instructiv-educativ al facultăților de educație fizică și sport și institutelor de perfecționare și de reciclare a cadrelor didactice din domeniu.

Cuvinte cheie: priceperile profesional-pedagogice, activitate didactică integrativă, sistemul pedagogic „Lecția-stereotip”, coordonarea complexă, dominantele stereotipe, situații micro-, mezo-, macro-didactice, micro-, mezo-, macro-text, nivelurile activității didactice, lacunele coordonării, proiectare analitică.